

Asia: VN/8452/2021

Lausuntopyyntö hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle laeiksi alusliikennepalvelulain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Liikenne- ja viestintävirasto (Traficom) kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle laeiksi alusliikennepalvelulain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta. Liikenne- ja viestintävirasto näkee lausunnolla olevan hallituksen esityksen kannatettavana ja tervetulleena. Virasto on ollut mukana tiiviisti lakimuutosta valmistelevassa poikkihallinnollisessa virkamiestyöskentelyssä ja esittänyt näkemyksiään jo valmistelun aikana.

Liikenne- ja viestintävirasto toteaa, että lakimuutoksesta ei muodostu virastolle uusia resurssitarpeita ja lain edellyttämät tehtävät ovat hoidettavissa olemassa olevin resurssein.

Liikenne- ja viestintävirasto esittää ministeriön huomioitavaksi alla olevat yksityiskohtaiset kommentit esitystä viimeisteltäessä:

Alusliikennepalvelusta (2 luku)

Lakiesityksen alusliikennepalvelua koskevat muutokset perustuvat Kansainvälisen merenkulkujärjestö IMO:n päätöslauselmaan A.1158(32) joka vaikuttaa alusliikennepalvelun järjestämiseen, koulutukseen ja toiminnan ohjaukseen. Jäsenmaat toimeenpanevat uusia ohjeita kansallisissa säädöksissä ja omissa toimintatavoissaan. Suomen on tärkeää seurata alusliikennepalveluun liittyvää kehitystä.

Lakiin ehdotettavat muutokset tukisivat niin ikään uudistetun luotsauslain tavoitteita.

Liikenne- ja viestintävirasto esittää ehdotetun alusliikennepalvelulain 7 §:ään tarkennusta koskien Liikenne- ja viestintäviraston valtuutta määrätä VTS-alueelle pysyviä liikennejärjestelyitä. Virasto ehdottaa täsmennettäväksi, että Liikenne- ja viestintävirasto antaa määräyksellä VTS-alueen pysyvät liikennejärjestelyt. Annettaessa VTS-alueen pysyvät liikennejärjestelyt viraston määräyksenä, liikennesääntöjen saatavuus on parempi perustamispäätöksen sijasta ja liikennesäännöt ovat osaltaan selkeämmin viranomaisen määräämiä, jolloin sääntelyn läpinäkyvyys lisääntyy.

Alusliikennepalveluhenkilöstön pätevyys- ja koulutusta koskevat huomiot (2 luku)

Liikenne- ja viestintävirasto pitää pätevyys- ja koulutusta koskevia ehdotettuja muutoksia tarkoituksenmukaisina ja perusteltuina. Ehdotuksessa alusliikenneohjaajalle asetettava vaatimus meripalvelusta kansipäällystyksessä varmistaa osaltaan sen, että alusliikenneohjaajalla on ymmärrys alusten tarpeista ja toimintaympäristöstä.

Liikenne- ja viestintävirasto katsoo, että virastolle ehdotettu toimivalta akkreditoida alusliikennepalvelua koskevia koulutuksia järjestäviä oppilaitoksia tai ammattikorkeakouluja ja hyväksyä alusliikennepalvelua koskevia koulutusohjelmia on tarpeellinen. Viraston suorittamasta akkreditoinnista tai hyväksynnästä muodostuu kustannuksia oppilaitoksille, mutta hyväksynnän kulu jakautuu käytännössä useammalle vuodelle ja koulutuksen hyväksymisellä osaltaan varmistetaan laadukas koulutus, joka tukee alusliikenneohjaajan työpaikkakoulutusta ja varmistaa alusliikennepalvelun laatua.

Liikenne- ja viestintävirasto haluaa kiinnittää huomiota ehdotetun lain 12 §:n 3 momentin kirjaukseen koskien alusliikennepalveluntarjoajan velvollisuutta toimittaa Liikenne- ja viestintävirastolle tieto suoritetusta alusliikennepalvelun esihenkilön peruskoulutuksesta. Virasto katsoo, että momentissa velvollisuus voitaisiin määritellä VTS-palveluntarjoajalle alusliikennepalvelulain 2 §:n 5 kohdan määritelmän mukaisesti.

Ehdotetun lain 15 a §:ssä asetettava pätevyys- ja koulutusta koskevien väliaikainen pidentäminen valtioneuvoston asetuksella on kannatettava ja tarpeellinen muutos. Covid-19 epidemia osoitti, että merenkulussa tulee kyetä varautumaan poikkeustilanteisiin myös alusliikenneohjaajien pätevyys- ja koulutusta koskevan kannalta.

VTS-palveluntarjoajan sekä eräiden viranomaisten toimivaltaa ja velvollisuuksia koskevia huomioita (5 luku)

Virasto katsoo, että merenkulun tiedonhallintajärjestelmään liittyvät lainsäädäntöön ehdotetut täsmennykset ovat tervetulleita, sillä ne varmistavat uuden kansallisen merenkulun

tiedonhallintajärjestelmän sujuvan käyttöönoton. Esitetyt muutokset kansallisen merenkulun tiedonhallintajärjestelmän sääntelyyn perustuvat Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen (EU) 2019/1239 eurooppalaisen merenkulkualan yhdenmukaisen palveluympäristön perustamisesta ja direktiivin 2010/65/EU kumoamisesta. Asetus on annettu kesäkuussa 2019 ja sitä sovelletaan elokuusta 2025 alkaen.

Nykyinen merenkulun tiedonhallintajärjestelmä PortNet on vanhentunut, eikä vastaa nykyisen toimintaympäristön ja EU-sääntelyn vaatimuksiin. Asetuksen myötä uusi moderni merenkulun tiedonhallintajärjestelmä ja sitä koskevat lainsäädäntömuutokset alusliikennepalvelulakiin ovat välttämätöntä toteuttaa.

Alusta ja sen lastia koskevien ilmoitusten huomioita (6 luku)

Liikenne- ja viestintävirasto pitää ehdotettuja aluksen saapumis- ja lähtöilmoituksia koskevia tarkennuksia hyvänä asiana, jotka selkeyttävät toimijoille kuuluvia ilmoitusvelvollisuuksia ja varmistavat että ilmoitusvelvollisuudet täytetään oikea-aikaisesti.

Lakiehdotuksen 22 h §:n ilmoitus aluksen poikkeavasta väylänkäytöstä on hyvä lisäys, jota virasto ehdottaa tarkennettavaksi siten, että velvollisuus ilmoittaa aluksen poikkeavasta väylänkäytöstä ei koske hinaajia, hinausyhdistelmiä tai aluksia, jotka ovat rahdattuna alusten jääluokista ja jäänmurtaja-avustuksesta annetun lain 10 a §:n mukaisen jäänmurtopalvelun suorittamiseen. Ilmoituksen voisi viraston näkemyksen mukaan asianomaiselle VTS-keskukselle tehdä myös aluksen liikenteenharjoittaja, aluksen asiamiehen ja päällikön lisäksi.

Liikenne- ja viestintävirasto ehdottaa lisäksi, että aluksen poikkeavan väylänkäytön ilmoituksen laiminlyönti lisättäisiin 29 §:n rangaistussäännökseen yhtenä mahdollisena ilmoitusvelvollisuuden laiminlyöntinä ja sen myötä alusliikennepalvelurikkomuksena. Rangaistussäännös olisi johdonmukainen lisäys, sillä lakiehdotuksen 28 b §:ssä Liikenne- ja viestintävirastolle annetaan toimivalta antaa huomautus tai varoitus sille, joka muun muassa laiminlyö 22 – 23 §:ssä säädetyn ilmoitusvelvollisuuden.

Muita lakiehdotuksia koskevat huomiot

Liikenne- ja viestintävirasto pitää muihin lakeihin tehtäviä muutoksia kannatettavina eikä sillä ole niihin muuta lausuttavaa.

Mämmi Matti
Liikenne- ja viestintävirasto Traficom

Mämmi Matti
Liikenne- ja viestintävirasto Traficom